

Mahijas Weefis.

37. gada-gabjums. — Mahijas Weefis isnahk weenreis pa nedetu.

Malka ar pefufschjanu par pafsi:	
Ar Weelsumu: par gadu	2 rbl. 75 kop.
Ar Weelsumu: par gadu	2 —
Ar Weelsumu: par 1/2 gadu	1 — 40
Ar Weelsumu: par 1/2 gadu	1 —
Ar Weelsumu: par 1/4 gadu	— 90
Ar Weelsumu: par 1/4 gadu	— 70
Malka ar pefufschjanu Rigā:	
Ar Weelsumu: par gadu	1 rbl. 75 kop.
Ar Weelsumu: par gadu	1 —
Ar Weelsumu: par 1/2 gadu	— 90
Ar Weelsumu: par 1/2 gadu	— 55
Ar Weelsumu: par 1/4 gadu	— 50
Ar Weelsumu: par 1/4 gadu	— 30

Mahijas Weefis teel spots festdeemān no p. 8. 8. 1892.

Malka par fludināšanu: par weenas slejas smalku raktu (Pefi)-rindu, jeb to weetu, to labda rinda eemem. malka 8 kop.

Redakcija un eefpeditija Rigā, Ernst Plates grahmata- un blifshubrotatā un duxtu-lectuwei pee Petera bafnijas.

№ 34.

Sestdeem, 22. augustā.

1892.

Mahijas Weefis ar Peelsumu war pafsetel un fludinajums nobot Rigā, manā drufkatā un Latweefshu grahmata pahrotatā pee Petera bafnijas. Jef tam Mahijas Weefis war wehl pafsetel bes dauts peenemfchanas weetām Peterburgas un Jelgamas Weefis, wehl jitas pilfchitās, tā: Sehffis: B. Peterfon un Grahwel lgu pahrotatā; Malka: M. Rudolf un Paulin lgu grahmata pahrotatā; Walmweerā: G. O. Frey un debla lgu grahm. pahrotatā; Kluzenē: S. Alfne lgu grahm. pahrotatā; Randowā: pee grahm. sehffija Karl Grufhin lga; Jaunfelgawā: A. Schwabe lga grahm. pahrotatā; Jelgawā: Weffhorn lga grahm. pahrotatā, Pils eelā; S. Wlman un Jaeger lgu grahm. pahrotatā; Wauftā: Beckmann lga grahm. pahrotatā; Ruldigā: Weffhorn lga grahm. pahrotatā; Talsā: S. Lew lga grahm. pahrotatā un bibliotekā. Tab wehl „Mahijas Weefis“ war apfietel pee fapweem jeem. draufes mahitajem, flolotajem un pagafsta flubweemem, furus mifht lubdu, tabdās apfietelchanas laipni peenem.

„Sargajees pats, tad ir Deems teivi sargās.“

Pamahjiba lauzineeku eefifhwotajem, kas jaewehro, lai Deems palidsetu iffargatees, ka nefafsimft koleras sehrgā.

Pamahjiba sem augfcheja wirfrafsta fashahdita ar to nolufhtu, pafneegi lauzineekem eefifhwotajem wisweentafschefchafos un derigafos lidfektus, lai iffargatos no koleras, bet ari lai finatu, ka jafneedf pirmā palidfiba fashimufschajem, pirms ahrefts atrnāf. Schi pamahjiba aifhita par derigu eefifchleetu ministrijas Medijinas padome pee Medijinas departamenta un nobrutata „Waldbibas Weefnefi“, to tadē ari pafneedfjam faweeem jeem. laifitajem. Pamahjiba fchahda:

Koleras sehrgā ir nelaba slawa, ta wina bifstama un lipiga, bet ir peerahdīs, ka ar toleru nemierf netaf wairaf kā ar jitam flimibam, tā: balam, karfuma flimibu u. z. Saubim, kas ir deembifijigi, dšhwu fahitigi, naw leeli nefanf un ir ftrahdigi, naw nelo bightes no sehrgās. Ar scho sehrgu pa leelakai dalai fashimft tabdi laudis, kas dšhwu nefahitigi un nefahitigi. Strahdneeku laudis, kas eewehro fahitibu ehdot un dšerot, wislabaki sewi iffargatees no fashimfchanas, ja pa koleras laiku dšewis ufmanigi.

Lufht, kas it sewifchki jaewehro:

1) Par wisām teetam toleras laika zeeti jaafafas no bramaniņas dšhwes weftheendēs un fwehftu deenās. Sfehidenās un fwehftu deenās wajaga dšhwot Deewam tam Kungam par godu, tā to pawel fwehftā bafnija. No bafnijas mahjā pahroahfufcheem, pahrejo deenas laiku wajaga palift mahjā, kas war, deembifijigus rokfus lafot. Tas it sewifchki swarigs koleras laika, tabēf ka fchi sehrga wiswairaf nonahwē tabdus, kas padewufschees weegfprahitigai, nefahitigai dšhwēf.

2) Jagreefch uf to wehriba, ka lai iftāba un drehbes buhtu it sewifchki tihros. Iftāba, preefifchjanu un peefelkamo kambari wajaga wismafafais weenreis nedēfā kreetni ifmafagat ar flipru, wahrofchu fahrmu; kreffli, biffas, feles un lahju aui beefchaki jamaina; wifl mehflī if iftābas un preefifchinas jaf-

flanka bej atraufchanās latru deenu; wirsdrehbes, pehje eefpehjas beefchi jafkreatu un jafidaufa pagalmā un jafafēf faulē: netihros lupatos naw jaafafaj sem lahjam mehfatees, bet jafnfem un tad kreetni jafifkalo fur til eefpehjas, tur jafifseel fmarfchigas fahles, peemehram krahju mehtras, piparu mehtras u. t. t.

3) Jef atraufchanās latru festdeenu japeras pirit, bet ja ftrahdā netihros darbus, tad ari wehl nedēfā jafihros. Katru deenu, rihtā zelotees un wakarā gulet ejot, jamafgā rofas un ghimis, ja til eefpehjas, ar seepem. Ja seepju naw, tad, pirms ar uhdeni mafgā, rofas wajaga noberjet ar femem if dahra jeb kapeju lauta.

4) Ir loti bihfami, ja koleras laika dšer pahrmehrigi brandwinn un wihnu, bet wehl jo bifstamāf pilnigi preefitees, ka nespēj uf lahjam tureetes.

5) Nawahaga krefflā atgultees uf laiku femi, bet latrā finā wajaga apafschā pafkāt wirsdrehbes, jeb ari faufus falnūs jeb feenu.

6) Pee darba nawahaga eet tufschā dufschā, nawahaga dšert nelo aukftu, bet it sewifchki pehje fpehzigā darba, pee lam fweedri tel.

7) Pehje eefpehjas wajaga dšert titai nomahritu uhdeni.

8) Dšehreenu (kwafu) wajaga dšert mehreni, bet titai ne jaunu un ari ne tabdu, furam peeleets klahf nawahrits uhdens, tapat ari nedrifst aukftu dšert. Dšehreenu (kwafu) wahrot, wajaga klahf peelift mehtras.

9) Wehders jafargā, ka nedabū fafaldetees; rubens un feemas laika ap wehderu wajaga apjofst kaut lahdu flitu, labi wifnawu drahnu.

10) Peens jafser tabds, kas ufwahrits

11) Dgas jaēf titai pihragds.*

12) Eghdeenam japeeleel klahf loti un, ja eefpehjas, pipari.

13) Sehnes jaēf titai wahritas, fupā.

14) Ja faine bagata un dšer tehu, tad to war dšert ar zitronu. Nabagee war dšert tehu, kas pagawatowa no piparu mehtram (seferenizem) un fume-

* Rā ogas jafnauwa, par to jeem. laifitajem jau ograki dota deefgan pamahjiba. Red.

litēn. Ja mahjā naw tehjmafchinas (famowara), tad tehu war ufleet tapat ifchuguna faifā.

15) Tifliff mana wismafafas fahpes wehberā, jeb ja wehders zauri eet, kaut ari til mafā mehtrā, tad nelawejotees dehi fahlem jagreefchas pee tuwafā feldschera, baltera jeb tuwafā zeemā, netaf naw jagaida, lai wehders fashimft wehl flipraki. Gafmenatā leeta koleras laika ir, ja latru wehberā flimibu apfpeefch pafchā fahfuma.

16) Ja tomēr, negaidot, no ta Deems lai pafarga, lahdam gaditos fashimft un wehders fahftu flipraki zauri eet, jeb memfchana ufmafhtu, tad netif ween jafufhta pehje fahlem, bet flimneekam jafleef uf wehberā karfi futinajumi, kas pagatarwoti no mifhtas, pelneem jeb fafarfetām aufam, bet pee lahju apafscham jafleef karfas krahlas, pobi, plahies jeb ifchuguna kahlmā (ja mahjā atrodas — famowari), lai flimneeku fashimftu un fweedri nahftu, dšert flimneekam jadob awenu jeb leepu feedu tehu. Pee tam iftāba kreetni wajaga ifwehpinat ar paegteem.

17) Slimam wehderam efot, iflahenijumi un ifwehmumi jafafafaj sewifchki traukā un tad nelawejotees, tuhflit janes if iftābas ahra un ahropus sehfas jafifrot pehje eefpehjas labi dšita dobe un tani flimneeka netihrumi jaeelē un tad jafufber attal femes wiflā. Ja ir kalfi mahjā, tad tee jafafajaz ar uhdeni un jafuflej netihrumem wiflā, bet wifas drehbes, un wifas jitas leetas, kas tapa aiftertas no flimneeka netihrumem, un iftāba heigifchus ween jafufafā fliprahrofchā fahrmā.

Noteikumi par fugu aplufhofcham wefelibas finā, kas nahf no koleras nedrofscheem apgaboleem.

(Sf „Wifl. Sub. Am.“)

Eewehrojot breefmas, ka kolera waretu eeneft Widfemes gubernā, pa juhwas zeku ar fugeem, kas atbrauz if koleras nedrofschām oftam un, eewehrojot eefifchleetu ministra telegramu, uf Wina Efelenzes Widfemes gubernatora fanga noteikumu Rigas o fta eeriflots, ka wifl tabdi kugi wefelibas finā iflufhofjami uf fchahdeem pamateem:

1) Tuwojotees lahdam kugin if koleras nedrofscha ofta, lafmans, kas kugi weh, zaur ihpafchu karantenes karogu pafino, no kureenes kugis nahf un tab to nowada lihdf wifpahrejai weetai, fur kugi ifmet enfuru.

2) Kad polifijai finots, ka atbrauzis tabds kugis, Wolderajas polifijas uftrangf kopā ar ahreftu aifset uf kugi, lai to pehje preefifchrafsta aplufhotu wefelibas finā. Wini pahreefifchinas if kuga papireem no ta, waj wifl kuga laudis ir pee rofas, ifmeklē wifu wefelibas fahwolkli, ifpafchānā fmalti latru perfonu, tā fahweja ar wefelibu pa draufchanas laiku un aplufho pafchu kugi wefelibas finā. Par wifu, ko atrod, fahfahda protokolē, furu parafhia ahrefts, polifijas uftrangf un kuga kapteins; fchis protokols der par apleezibu, tā fahw ar wefelibu.

3) Kugi, kas atrodas wifpahrejā enfuru ifmetamā weetā un fanitarā finā ifmeklelot atrafii par weseleem, karantenas karogu femē nolafifhot, top afmfabinati no ufraudfibas.

4) Ja ahreftam ifmeklelot atrafiu, ka uf kuga atrodas tabds koleras flimneeks, jeb zilweks, kas fashimft ar koleraif lidfigu flimibu, tad tabdu nelawejotees nofufhta uf koleras flimnizu, bet kugi lafmans tuhflit aifwebis uf ihpafchu weetu, kas tabdeem fugeem eerahdita (pee Jaun-Wiflgrahwja, lepus Baltai bafnijas), fur paleel enfuri.

5) Preefifch to kugu aplufhofchanas, kas fahw uf enfuru, Rigas muitas waldei peenahftas tur nofahdit wakneekus, kureem jaraugas uf to, ka ar kugi nenoteel nelahda fahifime ne no krafa pufes, nedf ari pa laimam.

6) Kugi, uf kureem parahditos koleras flimneeki, jeb tabdi, kas fashimufchki koleraif lidfigā flimiba, paleel 3 deenas ifgi fem ufraudfibas un pehje fcha laika tos attal apfata ahrefts tabdā pat fahritā, tā tas ufrahdīs 3. puntā; ja pa scho laiku nebūhtu nemeens fashimft, tad kugis top afmfabinats no ufraudfibas, nolafifhot femē karantenas karogu.

7) Preefifch koleras flimneeku un tabdu perfonu eewetofchanas un aplopfchanas, kas fashimufchi koleraif lidfigā flimiba, Rigas birfchas komiteja Wolderajā

Dafchadi rakfti.

Wehftule no Wilffas.

Wilffas pagafst naw wifai leels, fahfaw titai no 30 wafus mahjam un 3 muifchas femes mahjam. Pee Wilffas peeweenois Seltina pagafst, kas fahfaw no 4 wafu mahjam. Tā ta fchahs wafu mahjas, tā Wilffas tā Seltina, dalitas wairaf dalās, tad fainneeku flaitā ir 64. Wilffeneefchi wifl gruntneeki, kuri jamas mahjas apmehram ap 160 rbl. par dalderi eepirkufchi. 1890. g. ifbeidfa luga mafhafchanas; tagad teem jamafā titai kreditbeedribas nauwa.

Seme pa leelakai dalai wideja labuma, mahla un melnfemes. Wifpahrigi peenemts femi apfrahdat 6 laulds. Seemas kweefchus fche audfina kreetnā mehtrā, kuri ari jo brangi ifdodas. Semes apfrahdafchanaif kalpo jaunalee, par derigakeem atraftee femkopibas rihti. Smiltenes Semkopibas beedribai, furas beedri ir pulks Wilffeneefchu gruntneeku, fposfchas felmes un leeli nopelni pee fcha pagafsta femes kultiwefchanas. Diwi gruntneeki, Brutuls un Warizens, eegahdajufchees ihpafchas ar lokomobili dšenamas kulmafchinas. Samus laukus aplufhofchi, mineteer gruntneeki wis neaifleebeas patapinat ir jiteem laimneem weifto darbineetu mafchinu, kas jo ifhā laika paftrahdā grufhtos „puteku darbus“. Wehl gan wifl gruntneeki naw ifmehginajufchees ar mafchinu labibas kulfchanas derigumā, bet zeret war drofchi, ka pehje nedaudf gadeem lokomobile ween ruhst un swelps latrās mahjās, nolufot labibu.

Muhpneeziba Wilffā top brongā mehtrā peeflopta. Sewifchki par kola tranku ifgatarwofcham to war teift, jo gandriif naw neweenas mahjas, fur nenopufhetos ar „banbera“ darbu. Schis ruhpnuezibas fars preefifchgadōds, kad ifftrahdajumi tapa wairaf peeprafiti, atmeita kreetnūs grajchūs; bet kamēr jūds nowadōs radufchees konturenti, til flawejami wairā ne-eet uf rofas. Agral amatneeki nepapfehja ne-

pagūt darba, tā ifftrahdajums peeprafija tuwas apfahrtines tirgūs, kamēr tagad tranku pahrdot amatneekem jabrauz pa 100 werftu tahtu. Neflatot uf to, maifl pafchēfēf kates darbineeks.

Glufchi tam lihdfigi fahw ar mahla podu ifgatarwofcham un ifpahrdofcham. Sche atrodas trihs podu pepi, no kureem diwi pafstahwigi rafcho. Weena podu zepla mahja pehrywafar nodega, bet drihs tifa uhfelta jauna. Tapat pobi wairā nemafā preefifchejo gadu jenas, tomēr rafchots top ne mafatā mehtrā.

Brutulids atrodas wifnas lahrtiwe, drehbju un dšiju krahfotawa, tā ari wadmatalas lafatu auftwes. Schi fabrita pafstahwigi darbā lufstas wairaf deffmitu ftrahdneekem. No wifa fcha rehfas, ka Wilffeneefchi induftrijas finā labu foli fpehrufchi uf preefifchu, ko deretu eewehrot ir jiteem nowadēm.

Samus dehflus, maifes bewewus, Wilffeneefchi flolo wairaf, tā meitas, fahhdidami wifnus gan gimnafijā, gan jitas pilfchetas flolās; meitu ifglifhofchana pilnigi pabeigta, tad tahs nobijufchas pahri gabinu fchuhfchanas flolā.

Kas fihmejas uf fahfihwi, Wilffeneetes deefgan laipnas un weefmifligas. Jauki gehrbtees un rotatees, war bes apwainojuma fajit, wifnu otra reli-gija. Krogu mafajā Wilffas pagafst diwi, kas mafjā deefgan augftas rentes; bej tam tuwds kaiminds wairaf tabdu „labdarigu eetaifchu“. Turidas finā Wilffeneefchi, ifnemot lahbus retus, neflaw nebūt uf fposcha preefifchifmiga pafahpeena.

1885. gadā, nodibinajotees Smiltenes-Palzmares-Aumeifteres-Gaujenes krahfchanas un aifdofchanas lahdei, fchejeeneefchi darjija tapat tā ar walfs lahdi, aifnemdamees weens pehje otra. Ifnemot lahbus retus, wifl parādā ari Smiltenes krahfchajē, kura atrodas Smiltenes mahjitaja muifchā. Tā ta weens otram galwojufchi un deefgan paprahwas paradu sumas eefrahjufchi, tad turpmat wairā nefhdot uf parada fihmem no kafes; ja lahds grib leelatus paradus taifit, to war panākt ar obligajijam, pret furām nauwu latrā brijdi ifdos, kad kafe atwehrtā.

1890. gadā Wilffas pagafstam teefu finā peeweenoja Wilfu pagafstu, kas pehdejais, waldeš finā, faweenots ar Bahnufl un Raubinu. Teefas sehdes top noturetas Wilffas pagafsta namā, Pausul mahjā, kura atrodas Blomeneefchu robeffchās, pagafsta otrā galā, tā ka Wilffeneefcheem, kuri deefgan laifligi teefatajees, uf Pausuli nahlot, jaeet pahri wifam Wilffas pagafstam, par to tee newar deefgan nofuhrotees. Turpat Pausuli atrodas pagafsta flola, blafus teefas mahjai.

1891. gada julija mehneft nelaika dhimstlunga ftabfritmeiftera Hermana von zur Mūlen laulata draufene, eewehrojot, ka Wilffas pagafsta flolai naw nelahda muiflas instrumenta, dahwinajaga pagafstam 100 rbl. instrumenta eegahdafchanaif. Bet lihdfi fchim wehl nelas naw darits flolas labā ar dahwinateem 100 rbl. Laifam nauwu grib noguldit uf prozenteem, lai fahrafhtos leelafa fuma, ka waretu eegahdat ihften fposchu instrumentu. Teel atlauts pagafsta flolās noturet konzeretus, weefigus wafarus un literariftus preefifchlajumums ar to no-fafijumu, ka eenehmums paleel titai flolai par labu. To eewehrojot, waram itin drofchi buht, ka pehje di-weem trim, flolā ifmesteem ifrihofjumeem, Wilffas pagafsta flolu puifchlos jo grefus harmoniumus.

Schi pagafsta flola til breefmigi mafjam telpan, tā it nelur zitur, jo 6 afu gawā un plātā iftābā atrodas klafe, ehdamā un gulamā iftābā 70—80 flolas behneem! Waj tas wehl bija fur dširdets? Kahlts tur gais, lahda lahrtiba, lahda tihriba, to gan war domat! Jo tahdā partiejibas sehrgā, lahda par Wilffeneefcheem walda, tur domu un prahta fchfeh-peem jihmas wifrs pret wifru, gan pateefcham newar zeret uf weenoschanas, paftrahdat to teizamu.

Partiejiba Wilffeneefcheem weza flimiba un mini ar to tā apradufchi, ka netaf netafja, ka ta breefmiga sehrga matrialam fahwolkli. Lihdfi fchinu gadam wehl pee pagafstu wehleschamam peedaflijās wifl dalitee mahju fainneeki, bet pehdejā rumas wifru wehleschana ifnahja tabda fchelschanaš, ka dalitu

mahju ihpafchneekem tifa atmentas lihdfifchimejas balfs teefbas, kureem nebija apfifpirinatu kontraktu un ihpafchu femes rufku. Tagad wifl purinas eegahdat balfs teefbas nahfāmam pagafsta wehleschana ar kontraktu apfifpirinafcham un femes rufku eegahdafcham. Tahdi, lahfl, ir partiejibas panahfiumi . . . ifdofchanas un ifdofchanas pawada latru jihnu! Ja tas jel maf tiktu eewehrois, teefcham mafinatos partiejiba. Vapa.

If muhsu etnografijas wahjelites.

Ko nofihmē wahrds „ludse“?

Kahdā pagahjufchā gada „D. Lapas“ etnografifā peelikumā bija nobrutata Wehrfonē ufrafhita tautas dšefjuna:

„Sewa mana ludse bija,
Es pats biju kankarains;
Kur ta ludse pafagreefa,
Tur tee wifl kankarifch.“

Wegās peelifts jautajums, waj kahds zitur ari dširdējis fcho wahredu „ludse“, un ko tas nofihmē?

Kri Aifafchōds, Lehburgas draufēf, pafifhtama minētā tautas dšefjuna, titai weenigā fahrpiba ta, ka „ludses“ weetā nahf wahrds „lufhcha“. Lufe (flaf. Deglama „Wegais pilfchungs“), Lufcha, Lufhcha, teel bej tam kurfemē leetōis tā feeweefchu krahfamaif wahrds; ari dafcha gowe, sewifchki lahda neweifla, panulke, dabu fchahdu nofankumu. Minetais wahrds tā tad teel deefgan dauf fletōis, kamēd tad naw jafchabas, ka tas buhs ari jita apgabala pafifhtams. Aifafchōds ir wahrdam „lufhcha“ lahda pat nofihme, ka wahrdam „flints“, wehl labati „panulki flints“. („Tu jau gatawais lufhcha!“ „Kuftees tafchu, lufhcha, ari reifu!“)

Katlab gan lai „ludse“ to pafchu nenofihmetu?
R. Tamezereets.

eersto flimnizu un to apgahda ar wizeem preefch tam wajadigeem peederumeem: sahlem, desinfekzijas lidfkeem u. t. t.

8) Bircas komiteja pate usnemas sainneezibu, peenem ahrstefchanas personalu un dod wineem ufluru un algu, uftur wojadfigos kalpotajus un nestawas preefch flimneeku neschanas.

9) Slimneeki no fuga libdi kraftam janowed pascham fuga ihpafchneekam ar jawam pascha laimam un jaweem matroscheem.

10) No krafta libdi flimnizai slimajo nesis uf nestawam ar laudim, ko peenems bircas komitejo.

11) Slimniza atrodoschees flimneeki ir jaahrstie ahrstam, kas dshwo Bolderaja un kwam uf mata japatlawia wijam personalam, kas kalpo slimniza.

12) Wef flimneeku ahrstefchanas, ahrstam wehl ja- uftanga fainneeziba; wifch nofata un uftanga, ka pareisi top desinfizeti wif ihfahrijum, kas jafnib- nihzina, tapat ari wifas leetas, kas ar flimneeku bi- juschas kahda sakara.

13) Preefch flimneeku aptofchanas, tapat ari, lai ihdaritu wajadfigo desinfekziju, uf Bircas komitejas rehenu top peenems jeldschers, kas slimniza dabu dshwofki.

14) Par kraftu no jauna peenahfufchu flimneeku ahrstis nelawejotees pasino medizinal nodalai un turpat kraftu nedelu eefneedi fihlu apraftu par flimneeku slahwofki.

15) Tahdu oitu sarafstu, kas atfihstami par ne- drofcheem, Widjemes gubernatora lungs kraftu deenu pasinos lotfchu komandeeram un Bolderajas polizijai.

No eefschjemes.

a) Waldbibas leetas.

Weterinar-inspektori. Awise „Bet. Web.“ dshwejeje, ka eefschleetu ministerija top ihfahdats noliktums par gubernas weterinar-inspektoreem, kureem taps usfiktis par peenahfufchu, ihfchikt weterinar-sanitarifkus jautajumus, ka ari wispahrigi usfahdit weterinar-sanitarifkus buhshanas atteofschamees gubernar. Par inspektoreem tapfchot eezeltas tilai tahdas personas, kuras baubijufchas augstata spezial- isghibibu. Ka ihfahgdadama, tagad ministrija aif- komandeeje par weterinar-inspektoreem fewifchus ahrstus uf Woroneschas, Tambowas, Zekaterinoflas- was, Astrafanas, Drenburgas gubernam un uf Almolinskas, Turgajjas, Uralfkas un Kubanas no- wadeem. Inspektoru darbiba buhs taisni podota gubernatoru wadibai un kontrolei.

Par labibas tirdsneezibu. Pee finantschu ministerijas eezelta fewifchka komifija preefch eefsch- jeenes labibas tirdsneezibas nolahrtochanas, nolch- mufe pee umms ureeneti tabibas iofscham, bet tilai eeroberchotees uf to, ka top kontroleis, waj uf ahrfjemem ihfuhstama labiba ari labi ihfihrita, kas labibas ihfuhstajem top usfiktis par peenahfufchu. Dehl usahrfjemem ihfuhstama labibas resorta eeredni no- nemis promes, lai waretu pahreelinatees, zil procentu atrodas pee labibas nepeemahijumu.

Krona pensjonati. Uf lautas apgahmofocha- was ministerijas usfahrijajumu Zeebatas mahjibas apgabala kurators kehrees pee atteofschamees lidse- keem, lai ar nohtofcho 1892.—1893. mahjibas gadu eewestu krona pensjonatus un internatus pee wifa mahjibas apgabala ginnaafijam un proginnafijam, kura abid jantim fem tainas atteofschamees mahjibas eefstahfchu walbes pahrwaldifchanas.

Drejes if apgabaleem, kur plosas Cholera, uf Wisagustako pamehli atlaufs ihweft uf pahrejum walhs dakam, ka ari uf Nifchni-Nowgorodas gada tirgu, eewehrojot wefshibas nofahrijumu, labdi ihfih- dami walhs robeschus: kolwilna un wilna jafuhita zeechi nopolatoh mairis, neapfrahdatas ahdas un farnas, sahltas un zeechi fpunderas muzas, newallatas drehbes un tepiki, augli un farnes. Zo projam at- laufs tahlati fuhiti wifadas lupatas, kas atrodas zeta pa Wolgu jeb zitam upem un nodomatas weft nolawfchana Nifchni-Nowgoroda finamds meetas, eewehrojot jau pastahwofchos nofahrijumus lupatas fuhit, bet pee tam aifkeegts, libdi 5. septembrim tahs ihweft uf Nifchni-Nowgorodas. Janums lupatu fuhitijum no ziteem koleras apgabaleem un ari no Nifchni-Nowgorodas waris ihweft pehz 5. septembra, eewehrojot ihfrahdajomas nofahrijum.

Drojekts par fahrtibas pahrgroffijumu pee priwatam kriminal-leetam. Laikafstis „Grafch.“ salas dshwejis if drofcha awota, ka pee teetu ministerijas fchimbrihsham top ihfrahdats preefchiliktums, to fahdit preefcha walhs padomei dehl apfihrijafchanas, lai tahdas leetas, kuras pee- laifchamas uf pretineeku ihfihghchanu, tapu ihfihgh- gas if nozegumu flaita, jebfchu jods par tahm buhtu fawenojams ar lahrtas teefchu un preefchroziha laude- fchanu waj to aproberchofchanu. Zebfchu tam lidfigu nofegumu eefufinojchana ari joprojam otkarasees no priwatu personu fuhdshibas eefneefchamas, tad to- mer pee fchahdam leetam, kad tahs reis eefahltas wadit pa teetas zetu, jebfchu pretineeki ari ihfihgh- tu, top turpinatas uf wispahreja pamata un nedara ne- kahdu eefpaiba uf leetas nobeighchanu. Wef tam nodomats nolikt, ka ihfihghchana war tapt peelafta tilai til igi, eekam teesa naw tairijufe jawu fpreedumu par wainiga nofobifchana, kamir wehlat ihfihghchanai naw nelahdas nofihmes, kad ta notifufe pehz fpreed- uma. Tad wehl top projektis to kriminalnofoe- gumus, kuru joda wairums naw leetas par jaw

meerteefnefcheem un apgabala teetu aprifka lozelkeem ulleekomeem fodeem, preefchikt fchahm instanzem — ka par peem: weegli eewainojumi, preefchanas hef aifbildnu otkaujas u. t. t.

b) Original-sinojumi.

No Vinkefcheem. Rigas pilsehtas walde fchini wafara bij atwehlejufe sawds meschds sehnes un ogas lafit par brijwu, feeweefcheem un behrneem ween, bet wihreefcheem ne, tabet, ka pihpi fwehfejot, fawid laita war uguns ihzeltees. Sihmes wajadseja ihneit no muhfu weeteja meschafunga Pinke; if katra nedela til zeiturideenā ween fihmes tifa ihdotas. Kahda zeiturideenā bij til daufi seewu fanahzis, ka meschafungas ar jawu daligu, meschafunjuru, no rihia libdi pat wakaram wairak la trihsfimis fihmes bij ihdewis. Tahda seewu drusna, turpat meschafunga preefchifstaba ftop seewam ihfheles ftrihbus un pluhfchanas, jo if latra pima gribeja fihmi dabut. Wuhfu meschafungas ween wairak la 1400 fihmes ih- demis, fur tad wehl Olaines un Wikeres! Sehnes tagad, jawu laita dehl, maf aug, bruhfleu ogas teel pufalaf nolafitas. Lafitaji tagad nahf no malu malam, wairak neta to sehnu un ogu, gan mahtes ar jawam meitam, gan behrni; jitas pee mums pahrgul par nati un no mums kahdu mehriku lar- tupeku un ftopinu peena nopiet, jitas atkal paschas, bef fainneeka finas, dahra waj lauta parauga lar- tupekus un paschkin pupinas un fenninas, ir pa- tumfu flaiti gojinu ihfahz. Waj tahdas wehl war- otceif usneit un dot naktmahju?! Ka jau reis Pihfchneeks ar Lauzineeks runaja, par tahdu bes- launibu titlas pee meschafunga, ka ari pee fainnee- keem, deefin, waj nahkama gada pilsehtas walde wairis dos fihmes par brijwu. G. S.

Wehl no Vinkefcheem. Kurbu mahju fainneekam Martinam Berkonam notit uf 9. augustu rija nodeda libdi pat pamatas libdi ar diweem la- bibas fchuhneem. Sadega gandrif wif rudfi. Sau- dejumi naw maj; uguns buhs zehlees no krafnis. Uguns adrofchinaschana meh wehl til maf ween ejam eemafahfufchi. Kaimips.

No Weetalwoefcheem. 2. augusta fch. g. fchejeenas labdariga beedriba bij ihfihofufe fahum- fwehtus Kurjemes dala, Ehtam muifchas parta. Satum-fwehtu jo kuplari un pilnigati tita jaw to, ka pa ftopam dseedaja wihru un jaultee kowi J. Kalmi lga wadiba. Weetalwas dseedataju koris fapulzejas pulsti. 2. pehz pusdeenas aif Pfawinam pee Daugawas „mahmulinas“, lai waretu pahri- ktiht, ihfahdaja diwas laiwos. Weena fagahja dse- dataji, kwi pahri brauzot dseedaja „Buh wehjin“, dien laiwu, aifdeem mani Karfem, bet otra aif- fagahja toga muifkas koris, kas ari ihfihledami fa- fneehja Kurjemi. Safneegufchi wif otru malu, fataifhjas fchahda lahrtiba: beedribas karogs tita- neta pa preefchu, tad atal fagahja muifkas koris un pehz wif dseedataju koris. Safneegufchi gandrif to weetu, kur fwehtu tita fwineti, wehl wif eegreesas pee muifchas ihpafchneezes pils preefcha, fur tita nodseedata dseefimna „Mehs jantri wifus fweizam“, par godu muifchas ihpafchnezi, par to, ka atlah- wufe weetu preefch fahum-fwehtileem. No turenes wif atal fagahja uf finamo weetu. Tur nogahjufchi, dseedataji un muifkas koris, ka ari wifa publikta nodseedaja weenbalfigi walhs himnu „Deems, fargi Keifaru.“ Labam laitam efot, fahfchu bija loti- dand fagahjufchi. Smehtu fahfks plfti. 3. pehz- pusdeena un beidfas pulsti. 10. wafara. Laifs noriteja toti ahrri un omuligi. — Nakt no 12. uf 13. augustu fchejeenas Weetalwas Jhwanu fainneekam Preebifcham nodeda iftata, klets, kuhis un ratniza. Mantas ari leeta dala sadega. Diwas horejomas zuhlas ari sadegufchos. Wispirnis fahla no weena kuhis fuhra jumis degt. Behrnaja gada rudenim winam ari nodeda wif jits, weenigi rija palita neafiftka. Ehtas bijufchas adrofchinas. —rs.

No Leelwahrdes. Mahs Leelwahrdeschus fen nebif apmetleis ugungreks. Nakt no 15. uf 16. augustu, ap pulstien 11. wafara, ihfheles Leel- wahrdes mahjizata muifchas rija ugungreks, kas ahrtrud pahreehma wifu ehku leefmam, ta ka pee- fteigufchamees weetejeem uguns dshwejeem nebif wairis eefpehjamis uguni apdift un mineta ehla libdi ar eefchā atrodoschos labibu nodeda libdi pamatam. Saudejumi leeli. Luza Janis.

No Strihweres. Wafarajas rasha ir laba augufe, rudfi bija tilai widefi, aukta laita un flap- juma dehl. — Smehtden, 28. julija, Strihwereschu fwineja fapfehtas fwehtus. Wef tam wehl fchos fwehtus pufchtoja Strihwereschu tagu puhteju koris dseefmas libdi pufhdami. Nofchelojami ir, ka fap- fehtai sehtas truhfi. Lukstigu Karlis.

No Strihwera flajijas. Schi flajija pehdejā laita ta peenehnujeds leelumā, ka drihfi waris fahlt par kreetni prahwu meestu. Wef dshelzeta walbes mahjam fche ir wehl 63 mahjas, kuras ufuhweta- us muifchas semes. 1880. g. dshimtsleekfungs M. v. Siemers lita femi ihfchreit puhraweetas, un jau 1881. gada fahla femi ihpafchot, par 15 rbi. puhraweetu, tamlibd ari kontraktus libdi dodams. Ta tad 10 gadu laika ir 53 dshimtojamas ehlas uf- buhwetas. Wifa flajija flaita libdi 500 eefshwo- tajū. Schini flajija ir 4 fihlpretfchu bodes, 4 dsh- reenu pahrdotomas, 1 galas flahri, 1 maifes zep- tume, 1 apteela, 1 bakteris, pasta kantoris un fira- pafta flajija. Sche ari atrodas wifas teetas, preefch

furam ari ir jawd zettums, kuru apfargā 2 waf- neeki. Schini zettumā teel tilai tahdi eelifti, kureem libdi 3 meh. jafed. — Jigahjufchas ordeneas nakti, plfti. 2 un 10 min., pee flaidras bebes bija dshidama flipra, mafchinali libdfiga ruhtfchana, kuru wilks libdi 3 minutem, kamir beidst noklifa femelchuhids.

Lukstigu Karlis.

No Budebrokas. Zeti pee mums tagad patefiba ir tahdi, ka fahargas, ka til no raseem ne- ifteit, waj ari par tilteem un menikeem brauzot, firs- kahju nefabrime. Ja wehl eewehro, ka fchejeene- fcheem grants ir pa rotai, dahcheem fainneekem paschu nowadds, tad ar pilnu teefibu jafata, ka fche- jeeneefchi kuhtri zetu brugeschanas fua. — Julija mehnefcha widi mahneeki, Lahfchftroga muhedami, atradufchi dshwainu atnini. Almina widi bhufshas wairak truhbinas, zaurere wideem, bet samadaka kraha, neta almina. Starp tahm ari bijufe pehz ihfata la mehsha lipa. Schejeenes teelkungs Scheinbergs un fchejeenes ahrstis Dr. Mullers to apfahatija un teja, ka tas efot kahds pahratmone- jees dshimeeks. — 4. augusta P. mahjas kuhmids, ganiba, tita atrasti 3 firti no melletajeem, kuri bija ahrzeemeefchu fainneeki. Tai pascha deena, no rihia, tihufchi gan maniti fwehchi jahjeji, bet neweems ne- domajis tos par fagleem. Tifai jaw weenas kehwe- toti mafem palawem ihpafchneekem laimejas pehbas peefit un ta sawus firsus adabut. — Saha gada flapjums ta seemas, ka wafaras sehjai laitejis. No wafaras sehjai awas un lini buhs tee labatee aug- gumā — rebfcs, kahds eeahfums buhs — pehdeje naw til gawi, ka jits gads. Ar meefcheem ir ta, ka tee femafas meetas pomifam ihfhegufchi, kamir angfahds meetas deefgan labi. Sini tagad, zil pehz anguma war teift, labi, tilai jababdas, waj graudi eeahftees. Kartupeleem laftri jau libdi Labrentscham bij melnraibi un ta laikam ari rajcha kuh wahja. Gajzmeeks.

No Difleem. Julija mehnefi te til bij ihfih- fwehtu laifi! 12. bij fapfehtas fwehtu. Kad fap- fehtas fwehtus fwini, tad ari kapeem un wijai fap- fehtai wajadsetu buht ghltai ufloptai, bet it reises tas ta naw: daufi lapus rebjeja neapfotus un tas pats fahams par wifu fapfehtu. Kad fahfshinam kaimineetes, Kubenes un Waticfu fapfehtas ar Difu fapfehtu, tad tahs ir daufi, daufi jautati un ghltati aploptas. Bet te ari tuhlin japeemir, ka tahm ir fawd ihpafsch fargu un kofejis. Bet waj tad Difu draufje ari newaretu tahdu peenemi? — 19. julija bij Difu flialk, Augftrof, fapfehtas fwehtu. Jauka laika dehl bij daufi fahfchu fawbees, pat no tahlakeem apwideem. — 26. julija bij bibeles fwehtu. — 2. augusta bij Difu bhafijas ruku u. j. dokumentu rewidchana no Walmeeras aprifka prahweta Schlauch un wina weeneta Moltrecht lgeem. Pehz fpedika tita pahrbanditi tizibas mah- jibas fchagada, pehrene un aifpehrene mahjibas behrni, altara preefcha. Tad pafshubinaja, ka tas efot nepareifi, ka meh is fwehtdeenas nelafot upuri, bet tilai tajas fwehtdeenas, kad deemgalneeki, bet nu jalofot kraftu fwehtdeenu. Pogahjufcha seemā pafshubinaja, ka mitroni pehz trim deenam paglaba- jami. Bazneenes.

No Jaun-Burtneekem. 26. julija te ihda- rita ufbrufchana ar fahdshu. Schejeenes B. kroga kahds wihrs ar lahdeem trim „beedreem“ eefch- arfojis. „Beedri“ pamanijufchi, ka fchm nauda, tabet farunajufchees, to atment. Wihram uf mahju efot, aif B. kroga, mehcha minete „beedri“ ufbrufchufchi, tam atwehnujufchi naudu un paschu peebahfufchi. Weens no blehshchem gribejis wihru nofifi, bet diwi naw laudufchi. Leeta nenta ihfhelechanā. —neeks.

No Keegleem. Scho pawafaru te ploffijs melnās bahas, kuras rahwa dahfchu labu upuri. Ari fahfme tita aproberchota. — 9. augusta Keegetu jautis koris ihfihfoja pilstalnā, uf Waidawas efara krafta „fahuma preekus“. G.

No Ufas apgabala. Lai gan fche ar 1. au- gustu fahlas rudju sehjas laifs, tomir fchogod aif- femes fahuma reti fur rebjeja sehlot, seme bij ihf- tufe ta fahot ka pelni. Por to nebūt naw jabrhinas, kas it dabifki, jo kamir wafaraju beidfa seh, ghufchi maf leetas bhjis. Tagad fchomede, 6. un 7. aug., lija leetus no weetas, ta ka aroma lahrtu jaw pee- teefochi walgana (flapja), un ari kates til fheidfas seh; jo fur tagad ta fahit tilai eefahkem, pehen jaw wifur fahfch felmenis bij rebjams. Wafarajai gan neta leetus neifidshs, jo ta jau pa leelakai dafai nowahfka, tomir kartapeki wehl, ka zerrans, brangaki drufku peeaugs. Jaw to, ka wafara fahfa, ari fche- jeenes bhfchlopiem fchogod maf preeka; fewifchki leepu medus maf, jo leepas aif fahfa laika nezil lgi nefedejeja. Medus mafā netezimats no 6—8 rbi. pudeem, un bleka laimies libdi 14 rbi. puds. Pazariqs.

No Kalmiņa zeema. Ufas gub. 26. julija, plfti. 2. pehzpusd., peemelleja fchejeeneefchus neganta mehtra ar krusu, padaridama neapfchkinajamus faw- dejumus, fur til ween ta greefcs. Labiba pilnigi nofifta, ta ka ne lopu baribai neateelas ko plant. Un we tilai wafaraja, bet ari rudfi, kas bija gubās (flatinās), pilnigi ihfuhli, tapat kartupeku laftri nofifti. Tifai ta labiba, kas leelatas fahfshs bija faweta, palika. Ari dahfham ehkam jantim nonesti; kuhies mehja pufe neweena nepalika wejala. Krujas graudi bijufchi libdi pufmahrijumu smagi, wifas olas leelumā. Sifhati kuhfoni, ka: pihles, wifas

un pat aitas ari no krujas nofifti, kuri naw wafufchi nekur patwetees no tahs. Kruja gahjufe sehchas werfcs platumā; ari Balofchu zeemā drufku bhjis, bet te jau ta bhjufe rija, ta ka neta nelatejufe. Lauki naw bhjufchi neweenam adrofchinati un ta dahds labd pahfcs hef wifas lamofina uf preefch- deenam. Lai tas buhtu turpmat par atgahdinafchanu ziteem, fawus laufus labali list adrofchinat. Pazariqs.

c) Baltijas notikumi.

Behrfementē (Doles draufje), la „D. J.“ fimo, 14. augusta, pusdeena, ihfheles ugungreks, pee lam nodedufe muifchas rija ar wifu neapdrofchinatu la- bibas kraujumu.

Waltenbergas fawitarpeja ugungapdrofchinas- fchanas beedriba apfihpirinata no eefschleetu ministra. (W. G. A.)

Chrgemes bhafnija 9. aug. Johans Walters jawr Widjemes generalfuperintendentu Jr. Hoflmanu eewests par mahjizaju.

Kurjemes gubernators, lambarlungs Swer- bejews, ka „Lib. J.“ fimo, pirmdeenas rihā no- brauzis Deepaja, kur ihdarifchot dahchadas rewifshas un tad braufchot uf Nihzi, Ruzawu un Palangu.

Jelgawas Latw. beedriba naigi rihfojas, lai fcha gada tautas fwehtas waretu nofwinet til pat fwini, ka eepreefchjeids gads. Schini noluhla beedribas preefchneeziba, ruhpedamās, lai nomehrtu pat wisnezigatās julās un trauzejumus, kuri deem- fchel dahfchreif bij jopeedfshwo fchais fwehtds, gree- fufes pee dahcheem beedribas lozelkeem, winus kuh- dama uf fchi gada 30. augusta fwehtileem par pahf- geem pee lahrtibas ufturefchanas. Dseedataju flais, kas peedafisees pee fchi gada tautas fwehtileem, daufi leelaks neta eepreefchjeids gads; tahda fua tad fwehtu komitejai darba pilnas rotas, apgahdajot peeteefochas kelpas fewifchki teem dseedatajeem, kuri eerabifees if attahfateem Kurjemes nowadeem un kureem naw pahfshamu, pee kureem wini waretu pee- mist. Bet deemfchel pat wehl libdi fchm dahfchu foru wadoni naw eefufhijufchi pilnigas finas uf ihfuhiteem zirkulareem no 4. julija, jawr ko komitejai zelas dahfchabi apgeuhfahinajumi. Nepeezeefchami buhtu wa- jadfigs eewehrot zirkulara 8. punkta peeprafijumu, kura fahjis, lai eefubata dseedataju pilnigu sarafitu pehz bhfmi ar dseedataju wahreem. Saha punkta finas buhs wajadfigas fwehtu konzerta wirtsdirigen- teem. Wef tam wehl 9. punkta peeprafijumi komite- jai laikus eepreefchufchi fahina, proti: zil dseedatajeem dshimolki wajadfigi? Toti wehlejams buhtu, ka tee foru wadoni, kuri wehl nebuhtu eefneegufchi pilnig- gas finas, nelawetos to jo drihfi ihdarit, lai nowehrtu komitejai dahfchu welfigus apgeuhfahinajumus. (T.)

Schagada 30. augusta fwehtu programma no peenahrijas puses jau apfihpirinata un drihja laika nahks kloja. Smehtu fchoreif aihnems diwas deenas: 29. un 30. augustu. 29. augusta eewetoti goda meelafis un teatra ihfahde. Ta ka jau wairak gabus goda meelafis fchais fwehtds ihfuhzis, wadit ka pascha 30. augusta deena preefch ta nebif eefpehjamis zitu ihfihfojumu ftopā atfahinat wajadfigo laifu, tad zerrans, ka fchoreif tas waris noritinatees jo kuplaki. Meel- lafif fahfkes pulstien 3. pehz pusdeenas un notis ar runam, muifku un dseefmam. Ap pulstien 8. wafara eefahfkes teatra ihfahde. Konzerta fahfums 30. aug- deena buhs la arweenu ap pulstien 1. Pehz kon- zerta aifstiees kahdas pahri fundas preefch prome- nades dahra un tad fwehtu weefus aital pulzis kopā teatra ihfahde leelaja wafaras fahle. Tuhlit pehz teatra notis turpat balle. Dahra fwehts fara muifka un wafara nodedfins mahfshigas ugunis, pee lam dahrs buhs apgahmotas fimeem raibu lampinu. Wef dseedataju toreem, kuru flais fchoreif buhs aital leelaks neta eepreefchjeids gads — pawif- sam 55 kori un twarities — fwehtds peedafisees lauku muifkas foru orkeftris, kuhfch konzerta pawadis dseefmas un bef tam fpehls pee goda meelasta un balle. Tad wehl pa goda meelasta laiku dseedds dahfchi lauku kori, kas wehlejese, pa weenam. (T.)

Jelgawas dseedafch. beedribas „Liras“ dirigenta amatu, ka „B. W.“ fimo ufnehmees Julijs Puhrats, kas libdi fchm bija par muifkas flolotaju Plefawas labetu korpusā, un nu no 1. sept. fahfot eezeltis par 114. Nowotofchifu pulka orkeftra lapel- meftraru.

Deepaja, ka „Lib. J.“ fimo, fwehtdeenas rihā 6. jantim wihreefchi buru laimā ihfrahufchi uf juhru pawifinatees, bet fcho ortdeen wehl nebijufchi pah- nahfufchi, kadet jadomajot, ka wini juhā dabuju- fchi galu.

Deepajas polizija, ka „Lib. J.“ fimo, fchimis deenas faguhfijufe kahdu neufizamu wihreeti, kas pa pilsehtas dahreem blandijees apfart, pahrgreberes feeweefchu drehbes.

d) No zitam Kreewijas pusem.

Winu Kairafates Keifars un Keifarene, Winu Keifarfates Aughtbas Veelnafs Tronamant- neeks un Veelnafe Rhenija un Veelnafs Michaels Aelfandrowifchš fcho pirmdeen ar fugi aifbrauja uf Trafundas reidu.

Ahleetu ministrs fcho pirmdeen laida Kree- wijas aifstahweem ahrfemes zirkulardsepefchu, teem atkandams zeti ihfahdrok, ka Bulgarijas laifafka „Swoboda“ nodrakate dokumenti, kas efot ihfahiti no Kreewu waldbas waj tahs agenteem ahrfemes, ir wiktoti.

Profesoram Birchowam, wez., Peterburgas ahrsti isriškoga goda meelastu, pee lura peedalijs ari tautas apgaišmošanas ministris.

Wisapabreja Kreewu ugunsdsehsaju ribfu istahde 4. augustā slehgtā. Cenehmumi bijuši 28,000 rbi. leeli.

Sinas par Koleru. Pezj sinam „Wald. Westn.“ Peterburgā no 14.—15. aug. fastina 75, nomira 37 perjonas, no 15.—16. aug. fast. 125, nom. 25, no 16.—17. aug. fast. 156, nom. 41; Masfawā 13. aug. fast. 11, nom. 4; 14. aug. fast. 8, nom. 3; 15. aug. fast. 8, nom. 5. Wisā walsti, eestaitot Peterburgu un Masfawu, pehbejās deenas pamifam fastina: 20,685 perjonas un nomira 10,929 perjonas.

„Waldibas Wesnesis“ atfauz par nepatefam ipauštās sinas, ka Petrijā ižheles mehri.

Zeturto braukšanas klasi, ka „Now. Wr.“ sino, nodomāts eestait uš Kreewijas dsehsjekeem. Schini klasē braukšanas mofu aprehsinasjot itai 1/2 lap. par werfji.

Dsehsjeleu brauzeem, kuri nonāst itajijā, kad lafe jau slehgtā, isdosjot aplezibu, ar kuru tee war brault lihš itajijai, kur war biteti inemut un par nobrauto zeta gabalu aismasjat weentahješo braukšanas maffu. Lihš seim bija jamafā foda nauda, ja lahds bej bitetes bija eestahpis wagonā.

Dsehsjeleu lokomotiives, ka „Pet. Weh.“ sino, mifam dsehsjeleu beedribam turpmā apstelejamās weenigi Kreewijas fabrikās.

Wiltotas tehjas fabrika schinis deenās ufeeta Masfawā. Sche nehna jau leetotu tehju, to ischahweja, notrahsoja un tad tā ištō tehju pahrdewa trakteerem un pahrdotomam.

Stolenu welofepedi. Awise „Dsef. Now.“ sino par schahdu sefofiji minetu projektū: Dsefas mahzibas apgabala furatora lungs lizis preekschā tautas apgaišmošanas ministrijai, lai pee Dsefas apgabala gimnastijam un realskolam taptu pafneegta mahziba brault uš welofepedem, un proti — apafschejo klasu stoleneem — brault uš irihšritem un wirsejo klasu stoleneem — brault uš diwritem welofepedem. Preekschā katraš gimnastijas projektets eegahdat peenahstofču stais welofepedu.

Leelais wirnests, 100,000 rbi., pee pehbejās labdarības loterijas, ka „Pet. Weh.“ sino, kritiis uš Wjasmas pilsonim N. S. Litschfinam peederigu biteti.

No Rigas.

Noteikumi un preekschrafsi Rigas weselebas usraugu nodalom.

Widsemas gubernatora lungs „W. G. A.“ nodrukā sefofio „instrukciju“ Rigas weselebas usraugu nodalam, pee tam peehšmebam, ta dibinotes uš eedshleetu ministra nolehmumu weselebas usraugu isdaridamam komijsam ir teefiba, ja namu fainneeki neispilditu nodatas noteikumus, wifus aptrihschanas un fataifschanas darbas likt isdarit uš wainigajo nama fainneeku rehferu. Instrukcija ir schahda:

1) Galwenais noliks, fadēt sanitarās (weselebas usraugu) nodatas dibinatas, ir tas, lai Rigas namus, fabrikas, amatnizās u. t. t. zaur tihribu usfuretu tabdā shahwolli, lai wini buhtu nodroschamti, ta winās neisplatas lipigas sefrgas.

2) Sanitarās nodatas fastam: if sanitarā preekschneeka (kuratora), sanitarā ahrsta, desinfektora un polizijas eeredna, kuru eezel Rigas polizijmeistars.

3) Kuratori no weenas pufes ir widutaji starp jawu eezikim eedshwotajem un starp administracijū, — no otras pufes — wini ir wifu sanitarās isdaritaju komijsas soku ispiditaji, lai eedshwotajus apfargatu pret sefrgu.

4) Gesehrojot nupat mineto mehri, sanitarai nodatā, pilnā fastahwā, wajaga apest un imellet kuru namu famā eezikni, ar to noluhku, lai tani nobibinatu peenahzigo shahwolli weselebas finā.

5) Apstatot dshwotajās ehtas un tirdsneezibas telpas, wehriba jogreesh uš sefofio:

a) sehtai jabūt pilnigi tihrai un newis apmehtatai netihromeem un mehsteem, ka tas noteikis pilf. dom. nolik. no 3. marta 1880. g., kas nodrukati „Widf. Gub. Aw.“ Nr. 76;

b) atēju bedrem jabūt tā taitfiam, ka nelaisch schidrumu zauri, bej tam tahs lihš pat dibenam jaitihra un jadesinfize, fastanā ar mebez. depart. instrukciju, kas nodrukata „Wald. Westn.“ Nr. 123;

c) tautis weetas, kur naw drenaschas, ir jaetaifa famasgu bedres, tahdas pat tā atēju bedres, bet tur kur famasgu bedres jau atrodas, tahs ir jaitihra un jadesinfize;

d) mehstu un netihrumu fastem jabūt zeeti fastfiam no dehteem, nodarwotam un tahdam wahfam, kas fastawigi shahwezi, pehz weet. pilf. dom. nol. no 3. marta 1880. g.;

e) atam fastam no atēju weetam, famasgu bedrem u. t. t. wismafakais 6 afis un no fasteftam wismafakais 30 afis atfatu. Atu grodu augstums wirs semes nebristi buht femats par 1 1/2 arschin. Alas, kas neotteezās uš schem noteikumem, ir jastidš (med. depart. instr., kas nodrukata „Wald. Westn.“ Nr. 123);

f) tahdās weetas, kur lopi usfuras, grihdai jabūt zeeti fastpundetai, un wajaga atrahtees reem preekschschidruma noteschanas, ka ari isfementam bedrem, kur schidrumam eetezet; schahdas weetas katra finā jatur tihras;

g) zuhkshitim jabūt buhweitam pehz pilf. dom. oblig. nolehmuma no 19. dezebrea 1886. g.

6) Trepes namds jaitihredina un jatur pilnigi tihras.

7) Atejas weetas jatur tihras t. i. feenam, grihdam un sehbellim jabūt tihreem, fauseem un sehbellā zaurumam jatur wirtsā zeeti slehdsfosh wahks; atēju truhbam jabūt taitfiam weenigi no podoem je metala un pee tam winās naw brish atrahtees plajfam.

8) Uhdens nolajschanas weetam jabūt tā buhweitam, ka atlaischamais uhdens if winām eeteel taitfai atēju weetu bedres. Naw atfauts, nolajschamo uhdens eewadit pilsehtas drenaschā; isnehmumu schini leeta dara it tahs uhdens nolajschanas weetas, kas eerihtotas wispahresjam woadfhibam no pilsehtas.

9) Netihru uhdens if nameem atfauts drenaschās eewadit weenigi pa podu jeb metala truhbam.

10) Arteku telpās un nakts patmermes jabūt eerihtotām preekschscham iswehdinaschanas eetaifem (wentilazijam), tahs jatur it jewischi tihras un naw jaelaifsch wairak kauschu, zil paschas telpas leelumās to atfauz, pee kam jarehstina ne mafaf par 1 kubitaf telpas uš kuru zilweku.

11) Lopa kaituwam jabūt buhweitam un usfuramam katra finā pehz pilf. dom. oblig. nolehmumu no 19. dez. 1886. g., kas nodr. „W. G. A.“ Nr. 7 no 1887. g.

12) Jabrifam un itam lidigam ruhpneezibas eestahdem jabūt buhweitam un usfuramam pehz tahm atfaujam (konzejfiam), kahdas isdeweje pilsehta jeb gubernas walde, bet famasgu uhdens, atkritumi un fmiridoshās gales jaafschahda projam un japadara, ka naw weselebas kaitigas, ka tas wineem isdotās atfauzās norahbits. Schahm konzejfiam jaatrodas pee fabriku ihpafschneekem jeb pahrwaldneekem.

13) Desinfektija katra gabijumā jaitfara pehz ahrsta nolikuma, ta tas noteikis med. depart. instr., kas nodrukata „Wald. Westn.“ Nr. 117.

Ja eewehro, ta netop eewehroti noteikumi, kas usrahbiti schini instrukcijā, bet ari oblig. pilf. domes nolikumds, weselebas usraugu preekschneeks (kurators) prafa, lai mahsu fainneeki jeb tirdsneezibas un ruhpneezibas eestahschu ihpafschneeki nekawejeotes ispidā wineem dotās usrahbitumūs, notejot tahdai ispidifschanai finamu laitu (apm efram 2 nedelas).

15) Ja gabitos, ka no teiktā laitā neispidā sanitaros prasijumus, kurators, peepalidot nobafas ahrstam un polizijas eerednam, fastahda protokolū un to nosuhra sanitarai isdaritajai komijsai.

Saraksts par sanitates ahrseem un furatoreem Rigas pilsehtas polizijas eeziktās.

- Sanitates ahrsti:
- Celsh. 1. eez. Dr. Bergengreins, Raifu eelā Nr. 12.
  - 2. Dr. Abukfoms, leelā Pils eelā Nr. 19.
  - Pet. Ahr. 1. Dr. Widjerets, Aleksandra eelā Nr. 33.
  - 2. Dr. Raschin, leelā Dehger eelā Nr. 15.
  - 3. Dr. Zanders, Aleksandra eelā Nr. 74.
  - Masf. 1. Dr. Schwarz, Grehneeku eelā Nr. 11.
  - 2. Dr. Anshpach, Walnu eelā Nr. 11.
  - 3. Dr. Schaberts, I. Smilchu eelā Nr. 32.
  - 4. Dr. Madfinowitsch, Schluhneeku eelā Nr. 12.
  - Selg. 1. Dr. Sadowiewis, Fetaba eelā Nr. 18.
  - 2. Dr. Weinbergs, Altmenu eelā Nr. 20.

- Sanitates furatori:
- Celsh. 1. eez. J. B. Witschke, Grehneeku eelā 10.
  - 2. P. M. Semenow, Nikolaja eelā 8.
  - Pet. Ahr. 1. R. Gr. Matarow, Rairinas eelā 20.
  - 2. Germanfons, Aleksandra eelā 143.
  - 3. N. J. Martinfons, Duntis eelā 36.
  - Masf. 1. J. R. Remmew, I. Masf. eelā 30.
  - 2. D. P. Schrebers, Romanowa eelā 50.
  - 3. J. R. Malowfiss, Matija eelā 85.
  - 4. A. M. Grinups, I. Masf. eelā 149.
  - Selg. 1. W. F. Ranks, Ranta damb. Nr. 8.
  - 2. A. E. Pulfis, Dinamindes eelā 47/49. (B. A.)

Widsemas gubernas waldes wezalais padomeeks fastarās Ragoztis eezelis par Rigas nodatas zenforu preeksch eeschejas zenfuras.

(W. G. A.)

Terbatas mahzibas apgabala kurators, stepenpadomeeks Lamrowfiss, ka „W. G. A.“ sino, scho pirmdeens pahrdrauzs Rigā.

Warschawas schaudarmerijas apgabala preekschneeks, generalleitnants Prot lungs, scho pirmdeenas rihru abrauzs Rigā.

Rigas Latw. beedribas nams pa wasaras brihwlaifu dabujis koi gihru ahrpufi, ta ka tagad war zeenigā blafas shahtees jitam gihstam buhweem.

Zenatana beedribas walde, ka „D. L.“ sino, famai jaunai skolai prenehmuse par pirmo skolotaju Balt. seminara audfelnī Bebru Zura Igu if Palangas un par otro skolotaju G. Gulwana Igu, Jelawas seminara audfelnī.

Norahdam uš koncertu, kuru rihst, swehtideem, 23. augustā, isrihtos Rigas Latweeschu beedribas namā.

Saweenotee Atgahses, Wischu muischas, Beerinu un Sasulanu ugunsdsehsaji igahjuscho swehtideem pee leelās gildes fanehma jawus rihkus un karogu no Peterburgas, kas bija sustiti uš tureenes ugunsdsehsaji istahdi. Sabeedriba istahde ispelnijās goda diplomu un godu, ka Wina Majestates Keifars Pafis ar Sawu roku karoga tahdā eestita sudraba naglu ar kroni galā. Pehz tam fapufjejuschees dewās uš pili pee gubernatora un luhfja, lai Wina eefelenge gubernatora lungs, noliktu wimu

wispadewigatās patezibas un padewibas juhtas pee Wina Majestates Keifara lahjam. Kad wafkis himna bija trihšreis nofseedata, tad wifj dewās uš Atgahsi, kur bija jaura fadsihwe.

Schejeenes N. S. Mantela maschinu fabrika un dsefsleeta igahjuscho sefideen swineja swehtikus par godu, ka wina pagatawojufe jau 1000 maschinas. Tuhstotā maschina ir papira pagatawoichanas maschina.

Jauna Amerikānu labības dahwana, ka „N. W.“ sino, scho pirmdeem ar Anglu mifsu twaitoni „Taledo“ (kapit. Dearpart) atwefta Rigā. Kahda labina data satur aikal Amerikānu dahwanas truhstunzeeteju gubernam, prot, tā dahwana atwefti 382 mairi labības, pa datai jau famakta un 8 mairi pupu.

Demeerneeku noteschana. Ka zeem. lafijatejem atminamis, Rigas Latweeschu beedribai isbrauzot fastumds Juglas efara malā, netahlu no Pitalwa fabrikas, dafsi demeerneeki, rungam apbrunofjuschees, usfuka fainneekem un darbhigi pretofjās ari kohrtības usfraugeem, ta ka fatunneeki bija peespeefi, behtj laiwās, lai glahstos no usfuzjeem. Beedribas ekononom fadaufija ari traukus un pudetes. Usfuzjeji tagad aifstefidās uš Juglas tiltu, apmehtaja fatunneekus laiwās almeemem un mehginaja pat lahdu smagu koku no tista usfweest zaurbrauzofcheem weeseem. Schinis deenās nu leeta tapa isfpreesta meerteefnecha kamerā. Meerteefnechs, apshufbetos ispratofjis, ka „W.“ sino, taitfija schahdu speedumu: wifus apshufbetos atfif par wainigeem, ka isdarifjuschi rupju meera trauzeschanu un kauschonos un tos fohdit: Bruhsijas pawafstneeku Gustawu Ginteru, ka demeerneeku galwenatō wadoni, ar 2 1/2 mehn. arefta, Jehlabu Meefiti ar 2 mehn. arefta, Eduardu La hzi ar 1 1/2 mehn. arefta. Wifj pahrejeje fohdami ar it pa 7 deenam arefta. Ernsts Dsolinjch no apwainofschanas, ka Ahbolnam nosahfš pulstieni — atfainfjamus. Wef tam wifj fohditee peespeeschami Rigas Latw. beedribas ekononom Grinwaldam famakaf 75 rbi. leelu jadejumu.

Norahdam uš peesfikumu pee schā numura no Kreewu-Amerikas gumijas manufakturas sabeedribas Sv. Peterburgā.

Peepescha nahwe. 8. augustā, Wagonu eelā, namā Nr. 5, Jahnis Paegle, 6 mehnechus wees, peepeschi nomira. Pee ismekleščanas israhbijās, ka behrnam roschu lapina eestehjufe dwaščas rihkle, zaur to tas nolahpjis.

— Witefklas eelā, namā Nr. 45, famā dshwofli semneeks Jans Kruplis, 27 gabus wees, 14. augustā peepeschi nomira. Deht nahwes sehlonā ispehifschanas usfahsta ismekleščana.

Gewainojums. Tista eelā Nr. 2, trakteeri 10. augustā starp strahdneekem iszehlās kauschons, pee kam weens no teem, wahrdā Peteris Kraulifsch, tana rotā eepainotš. Kraulifschu noweda slinnijā uš Aleksandra auglumem.

Atfahš lihstis. 12. augustā, pee Jeshawas Ahrigas 1. eeziktā Daugawā tapa atfahš semneeka Andreja Pawajara lihstis un nodots sehijas kambarim. Ismekleščana usfahsta.

Igalabts sifbfons. 16. augustā, preti Kraitā eelā Daugawā pehbejās lahda strahdneeka 11 gabus wezais dehts Aleksanders Bruofwofis. Tas eestuma lahda dšitakā weeta un nogrima dibenā. To pamanijis, Hammera lahgu dširawu waktneeks Jahnis Freimans, eelēja uhdenti un isglahba sifbfonscho puifenu. (N. P. P. A.)

Saimneezibas padomi.

Lakas igatawofschana.

1) Sarkanas lakas labalo sorti igatawojot, jarihfojas schā: 14 lotes schelaka jafakauē uš lehnās uguns, weennēr maijot. Kad schelaks mihtfš, tad japeeš 8 lotes terpentina, 8 lotes zinobra un 1/2 lotes magnesija, ko kreemi famafitu, isle uš ar taulkeem ismehstam formam.

2) Sarkanas lakas weentahrscho sorti pagatawo if 12 lotem schelaka, 8 lotem terpentina, 4 lotem pifa, 2 lotem krita, 6 lotem zinobra. Sa wahrijchana tapaf tā augschā mineš.

3) Melnu laku gatawo schā: nem 16 lotes schelaka, 16 lotes kalifonija (kalfijona), 8 lotes terpentina, 8 lotes fohdreju un 2 lotes krita.

4) Weentahrscha pudetu laka teel gatawota schā: nem 1 1/2 mahzinas pifa, 8 solotnikus schelaka un 8 solotnikus wafsa. Wifš lopā jafakauē. Ja grib dabut sarkanu, tad weht japeeš jahda dafa sarkanas, menifa krahfas (ozypurs), ja wehlas melnu, tad tai weeta japeeš jahdejs.

If „Ceason. Bhorn.“ tulfojis Martijs.

Rugneeziba.

Wolgas tugu rehderu lahguns. Ka „Grafchans“ sino, walhibai schajas deenās eemahis Wolgas tugu rehderu lahguns, lai taptā atfauts dibinat beedribu, kura aifsetu naudā uš pa Wolgas silemu draulomeem tugeem un bartam, un proti uš tahpeem, kas buhweiti no tekrauta waj dsefles, jeb ari pehz jaultas sifstems, t. i., kad tuga kontrahija no dsefles, bet wina ahrfajis apfegumds no kofa.

Somu suhras sara, Karmas lihji, Baimaras muischas dafā, ka „W. W.“ sino, eestaita jauna tugu peestahdne. Atneetis muischas ispahfneeks barons Rosfif eestahfif jufra uš kofa fahdem 46 afis garu tiku, pee kura tuga war eeladet un isfahdat.

Lihš 20. augustam 1892. g. Rigā atfahstufi 1026 tugi un igahjuschi 1020 tugi.

If mufsu weesigās fadsihwes.

Rigas Latw. beedr. namā, swehtideem, 23. aug. Konjerts, pee kura nems balibu Rig. Latw. Dsed. beedr. un Peterb. Ahr. Dsed. beedr. jauti un wifdu kofu, Behefona wifdu kofu, solo beedr. Brauer Dse, mufšas profesori: A. Surjan 8, 2. Behlufsch, J. Wihfols un kapelmestris J. Dfols.

Jeribas beedr. (Altonawā.) Swehtideem, 23. aug., pulstf 4. p. p.: Dahrja balle.

Walejas wehtules.

Gahfsemneeku. — B. Atrodas, deemschil, tabbi waroni, kas par wauru grib tapt flamen — jaur fahdibam! Pret tahdeem grufi karot. — Ruhflam lai mineto raffu mums eesufitit.

Dur. P. — P. Par raffa berigumu sefšim itai tad dot lahdu speedumu, kad to buhšim fanehm ischi.

P. P. — D. Rahfshā namurā.

Auf. P. — M. Kewatam isseetot. Rec.

Deewfalpojumi.

Swehtideem, 23. augustā 1892. g.

Jahna bairija pulstfer 9 mahjtojs Bernewijs.

Getrubes bairija " 2 " Lange.

Getrubes bairija " 1/2 " A. Walter.

Jesus bairija " 10 " Bergmanns.

Jesus bairija " 2 " Jofeph.

Martin bairija " 9 " Rehrbans.

Triheventbas bair. " 9 " Bromms.

Bahwila bairija " 1/9 " G. Walter.

Eufera bairija " 6 " G. Walter.

Eufera bairija " 1/9 " Pautschens.

No ahrsemem.

Kolera ahrsemes. Bishlamā sefrga nu pee-mellejufe gaudrij wifu Ciropul! Scho pirmdeenas rihru Berlinē lahja fimojumas, ka ari te koleras sefrga jau amahfufe. Saimneeki pa leelafai datai peder strahdneeku lahrtai. No 15 slinnneekem te itai weens miris. Hamburgā igahjuscho sefideem fastina 128, nomira 55, bet swehtideem jau fastina 445, nom. 162. Pezj priwafstnam Hamburgā kolera plosas dauf breefmitagi un sefrga isplatas arweem bishmatati. Koleras sefrga Bahjijā mifsu foteem isplatas arweem tahlat pa jitam pilsehtam, to starpā ari Bremenā. — Parifē scho pirmdeem fastina 20 perjonas koleras sefrgā. Tahlat kolera jau pahrdijufis Hawrl, Antwerpenē un daufis jitas weetas.

Bahjija. 16. (4.) oktobri Bahju sozial.demokrati Berlinē noturēs fapufji, kur pahrspreedis fainneezibas wahjos, apstaklus un wispahrejo truhstumu, ka ari par 1. maja swineechanu nahlamā 1893. g.

— Bahju kara-agentis Peterburgā, generalis Wiljons eezelis par brigabas komandantu; pehzpahzeju winam wairs ne-ezelā.

— Awife „Nordd. Allg. Z.“ sino, ka jaunee preekschikumi kara leetas jau isfrahdati. Pezj schem warbit eewedijot diwgedaju deenesta laiku lahneeku pulds. Preekschikumi isfrahdati ar noluhku, lai stiprinatu refermes un atjauonu laulu kara spehku.

Aufro-Hungarija. Koleras deht keifars Franzis Jofefs atfita jetojumu uš Pamburgu, tapaf atfita uš nenofajitu laiku manewens Galijijā.

Fransija. Kreewijas ahrleetu ministru Gierfu scho otrdeem jagabija Eledenā. Kreewijas wehtneeks Parifē, barons Mohrenheims pa wifu to laiku pahfifotot pee Gierfa minakā peldu weeta. Fransijas ahrleetu ministris Ribs ari apzemošot v. Gierfu.

Anglija. Londonas eesfchpifsehtā mira ar koleru dimi Wahzeeshi, kas bija atzetojuschi if Hamburgas. Dimerpul fastina 4 Schidbi, kas tur no girtureenes bija atzetojuschi.

Ufija. Kahdai isfuhku nodafai, ka „Now. Wr.“ sino, palkamerka Jonowa wadiba, pahpahwofchaj no 19 kasaleem, Samatashā (uš Pamiras auglumem) bija fadurichanas ar Afganu kara pulku, kas schini weeta bija preelikumigi; apmetees; Trihs kofalus we-wainoja.

Brasilijas bijuschais republikas presidents, generalis Deodoros da Fonseka, schinis deenās nomiris. Wifsch peedereja pee galwenakeem dumpja isrihtofajeem 1889. g., zaur to tapa gahsta keifara wahks. Jaundibinatā Brasilijas republikā wifsch bija par pirmo presidentu, bet drihš weem bija peespeeks, atlahptees no schā augstā goda.

Telegrams.

Peterburgā, 20. aug. Winu Keifarfifas Majestates wafar atradās Bjernefundā. — Sefideem kara pulka lehgert Ufj-Jfchorā pee Peterburgas, buhs Wisaugstakā kara pulku smotra. — Starptautifā dsehsjele faeima wafar slehgtā. Saemas lozefki, isnemot Awstrijas deputatus, aifbrauzje weht uš Masfawu. — 18. un 19. augustā tahlat Peterburgā fastina 123 perjonas, nomira 40, iweeselojās 87 perjonas.

Berlinē, 1. sept. (20. aug.) Wiktorijā (Britijas Kolumbijā) eceradās weena Amerikānu un triju Anglu tugu laudis, kuri no Kreewu kara tuga „Sabhala“ julija bija apfihlati neatfautas tonu swajas deht Kreewijas uhdens Beringa jufra. Apfihlatee tugi nowesti uš Petropawlowofu.

Parifē, 31. (19.) aug. Teefa schodeen atfainnoja markiju More, kas diwfaufā bij nonahwejis kapiteinu Maieru. — Wifleegts if Kreewijas ewest Fransijā un Afchira fupatas, augstus un dahrfa falmes.

Ispafschneek un isdeweji: Ernsts Plates.

Widfshchais redaktor: Dr. phil. Arnolds Plates.

Donosono uenaypom. — Pars, 20 auryera 1892. g.

